

Raisio 23.5.2023

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUS
RIISTAKESKUS

MTK-Varsinais-Suomen ja SLC Åbolandin yhteinen Varhaisperunatoimikunta on huolestunut poikkeuksellisesti käyttäytyvien valkohäntäpeurojen (valkohäntäkauris) aiheuttamista kasvusto- ja materiaaliuhoista ja pitää siksi tärkeänä helpottaa poikkeuslupien myöntämistä erityistä tuhoa aiheuttavien yksilöiden poistamiseksi.

Muutamat valkohäntäpeurayksilöt ovat oppineet syömään perunaistukkaat suoraan penkistä (myös kateharsojen alta) tehden tuhoa eri puolilla kasvulohkoa. Vahinkoa aiheutuu sadolle, kun iso osa satoa jää tulematta istukkaiden tultua syödyksi ennen taimettumista, sekä katemateriaalien rikkoutumisesta. Rikkinäiset harsot eivät toimi lämmöneristeenä, jolloin ne pitää uusida. Pahimmillaan revenneet harsot lentävät tuulen mukana aiheuttaen ympäristöhaittaa ja jopa sähkökatkoja, vähimmilläänkin harsojen uusiminen tuottaa lisäkustannuksia työn, korvaavien harsojen hankintakulujen sekä revenneiden harsojen hävityskustannusten myötä. Tulee muistaa kaikesta toiminnasta aiheutuvan lisäksi kuljetuksia. Pahimmillaan poikkeuksellista tuhoa aiheuttavien eläinten epänormaalikäytösmalli opitaan populaation sisällä, jolloin tuhojen laajuus kasvaa nopeasti sietämättömäksi. Mitä nopeammin ongelmaan tartutaan, sitä pienemmäksi tuhot jäävät.

Peurojen aiheuttamia tuhoja on pyritty ehkäisemään mm. jättämällä eläimille tarjolle peittämättömiä istutusrivejä ja istukasperunoita vapaasti saataville. Toimista huolimatta eläimet hakeutuvat toistuvasti nimenomaan harsonalaisille istutusriveille syömään, kyseessä on selkeästi opittu toimintamalli. Viljelijät ovat yrittäneet karkottaa eläimiä erilaisten äänilaitteiden ja karkotehajujen (mm. lampaanvilla) avulla, tuloksia ei ole kuitenkaan saavutettu. Saariston pienten perus- ja kasvulohkojen aitaaminen ei ole realistinen pienen lohkopinta-alan ja peltojen hajanaisuuden vuoksi. Näissä olosuhteissa aitaamiskulu ja sen tuottama viljelytoimenpidehaitta eivät kohtaa mahdollisia hyötyjä, etenkin kun ongelma olisi ratkaistavissa poistamalla erityistä tuhoa tuottavat eläimet heti ongelman ilmetyä, ennen käytösmallin laajentumista.

Varhaisperunatoimikunta esittää, että vahinkoperusteiset poikkeusluvut otetaan selkeästi käytettävissä olevaksi keinoksi valkohäntäpeuran aiheuttamien vahinkojen vähentämisessä. Nykyinen erittäin korkea kynnyksellinen vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämisessä estää vahinkojen minimoimisen, myös Lauri Kontron ja Esa Härmälän kestävästä valkohäntäpeurapolitiikkaa koskevassa selvityksessä (2023) kiinnitettiin asiaan huomiota. Vahinkopeurojen riittävän nopea poistamiskäytäntö on edellytys kannattavan erikoiskasvituotannon jatkamiseksi saaristossa. Mikäli lupien myöntämisen joustavoittaminen edellyttää muutoksia lainsäädäntöön, tulee säädösvalmisteluun ryhtyä pikaisesti.

Kunnioittaen

Terhi Löfstedt
MTK-Varsinais-Suomi, aluepäällikkö

Lisätietoja:

Pontus Franzén, toimikunnan puheenjohtaja ja maatalousyrittäjä, Nauvo, p. 040 5656 921
Stefan Karlgren, maatalousyrittäjä, Houtskari, p. 040 5603 774
Terhi Löfstedt, MTK-Varsinais-Suomi, aluepäällikkö, terhi.lofstedt@mtk.fi ja p. 0400 294 123